

Het belang van oplossingsgericht denken in het groen

De *creatieve* sprong

Creativiteit en oplossingsgericht denken worden steeds meer beschouwd als noodzakelijke competenties voor ondernemers in een wereld vol verandering. Dat begint in het onderwijs.

Groene ondernemers moeten steeds weer met nieuwe ideeën komen om mee te kunnen blijven draaien in de veranderende wereld van de 21^e eeuw. Duurzaamheid, globalisering, digitalisering en de economische situatie vragen om creatieve, innovatieve oplossingen en onderscheidende marketing in ondernemerschap. Er ligt een taak voor het groene onderwijs om leerlingen en studenten voor te bereiden op deze veranderende wereld door creatief en oplossingsgericht denken onderdeel te maken van de dagelijkse onderwijspraktijk.

Innovatiewens

Creativiteit wordt veelal omschreven als het in staat zijn om iets nieuws te creëren of het hebben van probleemoplossend vermogen. Vanuit een nieuwe invalshoek kijken en geen genoegen nemen met een standaardoplossing. Voor groene ondernemers die bijvoorbeeld hun markt zien veranderen, met hoge energierekeningen worden geconfronteerd of de maatschappelijke druk ervaren om duurzamer te produceren, betekent dit dat ze mogelijkheden zien buiten de jarenlange traditie en gangbare aanpak.

Dat studenten dat nu al leren, is noodzakelijk vindt Korrie Hoekstra, docent Communicatie en Innovatie bij Van Hall Larenstein Leeuwarden: "Niet alleen bedrijven zoeken naar duurzame innovaties, maar ook de consument kiest vaker bewust voor duurzaam geproduceerde producten." Van Hall Larenstein springt in op deze ontwikkelingen door in september te

starten met de major Duurzame innovatie en business. Waarom? “Omdat de wereld over honderd jaar ook nog mooi moet zijn voor de generaties na ons”, verklaart Froukje Mosterman, coördinator van de nieuwe studierichting.

De steeds grotere vraag naar duurzaam geproduceerde producten en duurzame oplossingen, maakt dat er vraag is naar creatieve denkers. Daarnaast gaat de samenleving – door het opraken van fossiele hulpbronnen – steeds meer richting een samenleving die gebruik maakt van duurzame energie en hernieuwbare grondstoffen.

Om creativiteit te stimuleren en om de relevantie van innovatieve en duurzame oplossingen bij studenten bekend te maken, werkt de hogeschool samen met verschillende bedrijven en koppelt de school de studenten aan ondernemers met een innovatiewens. Op deze manier werken studenten samen met de ondernemer en gaan ze op zoek naar een creatieve oplossing. Daarnaast ervaren ze dat het relevant is wat ze doen.

Out of the box

Het bedenken van creatieve oplossingen is voor de ene student moeilijker dan voor de andere, zegt Hoekstra. “Ze noemen het niet voor niets de creatieve sprong. Het heeft te maken met

zelfvertrouwen, ze moeten het durven en ervoor gaan. Daarom zijn we blij met opdrachtgevers die zeggen dat de ideeën waar om gelachen wordt vaak de beste zijn.” Zelfvertrouwen en ruimte geven zijn volgens Mosterman en Hoekstra voorwaarden om creativiteit bij studenten plaats te laten vinden.

Dat het soms moeilijk is voor leerlingen om *out of the box* te denken, ervaart ook Peet Stolwijk, docent groene ruimte bij Wellant College in Gouda. In het project Green Presents, waarbij leerlingen samen met het bedrijfsleven innovatieve oplossingen of producten bedenken en op de markt zetten voor de groene sector, merkt hij dat er leerlingen zijn die in het begin wat ‘star’ zijn. Het laten zien van inspirerende voorbeelden is volgens Stolwijk een manier om leerlingen in een creatieve modus te krijgen, net als samenwerken met anderen. Dan ontstaan er mooie oplossingen voor soms hele praktische en dagelijkse problemen. “De winnaar van *Green Presents* dit jaar is bijvoorbeeld het tijdelijk rouwmonument, door de leerling ‘overbrugging’ genoemd. Een monument van natuursteen, natuurlijke materialen en bloemen die op het graf wordt geplaatst om de periode tot aan het plaatsen van de echte grafsteen te overbruggen. Het concept is inmiddels door een bloemist en natuursteenbedrijf op de markt gebracht”, vertelt Stolwijk.

Out of the box: ideeën waar om gelachen wordt, zijn vaak de beste

‘Zelfvertrouwen en ruimte geven zijn voorwaarden om creativiteit bij studenten plaats te laten vinden’

Bach

Het stimuleren van creativiteit gebeurt al wel op scholen, maar daar worden soms belangrijke stappen uit het creatieve proces overgeslagen, zegt Lydia de Jong, lid van de lectoraatskring ‘De Innovatieve Opleidingsschool’ van Avans Hogeschool en onderzoeker naar ontwikkeling van creativiteit. Een manier om het oplossingsgerichte denken in het creatieve proces van de leerlingen te stimuleren is, volgens De Jong door ze meerdere oplossingen te laten bedenken voor een probleem. Ze noemt dat divergeren. Daarnaast is ook het convergeren – uit alle mogelijke opties een oplossing kiezen – volgens de onderzoeker een onderdeel van het creatief proces. “Creativiteit moet vooral niet afgeleerd worden.” Dan zijn mensen immers niet meer in staat om andere oplossingen en nieuwe mogelijkheden te bedenken. “Hoe beter we de kern van een creatief proces begrijpen, hoe beter we in staat zijn leerlingen en studenten te stimule-

ren hun creativiteit in te zetten”, aldus De Jong. Randvoorwaarden voor het scheppen van creativiteit zijn volgens haar onder andere veiligheid, fouten durven maken, nieuwsgierig zijn en tijd krijgen. Daarnaast spelen persoonlijke eigenschappen mee in de mate waarin leerlingen in staat zijn oplossingsgericht te denken. Volgens de Jong kan het ook zeker geen kwaad om eisen te stellen aan een product: “Je wilt ook groei zien in de vaardigheden van de leerling.” Niet iedereen hoeft volgens haar het creatieve niveau van een Da Vinci of Bach te bereiken, maar creativiteit ontwikkelen is steeds harder nodig in onze snel veranderende wereld. “Het geeft bovendien positieve energie omdat de focus ligt op het zoeken naar nieuwe mogelijkheden, op kansen. En het goede nieuws is”, volgens De Jong, “dat iedereen kan groeien in zijn creatieve vermogens.” ■

Henriëlle van den Dragt – student bij Stoas Wageningen Vientum Hogeschool – is stagiaire bij Silo. Zij schreef dit artikel als onderdeel van haar stageopdracht.

Kijk voor links bij dit artikel op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 7

VOORBEELDEN CREATIEVE OPLOSSINGEN IN GROEN EN GROEN ONDERWIJS

- Insecten als eiwitvervanger; experimenteren met meelwormen of sprinkhanen als voeding voor mens en dier
- Een datingsite voor bedrijven: zie ‘je zakelijke match’ op Facebook; platform waar (groene) bedrijven aan elkaar gekoppeld worden om een evenement te delen
- Verwerking van afvalproducten zoals as (met hars) tot plantenpotten
- Nieuwe rasontwikkeling voor rabarber (bijna een vergeten groente)
- *Plant planet*: elke plant heeft een eigen verhaal. Die verhalen helpen volgens bedenkers bij natuurbewustzijn en bescherming tegen uitsterfen van planten
- Gurk & Selie, winnaar Foodmanship award 2013 op HAS Hogeschool; concept dat toont dat restaurantbezoek meer kan zijn dan eten alleen (met etiquette-etiket, herinnerviltje en broodje-kruidentboterspel)
- De *Huggiemeal* waarin de ontwerper, ook HAS Hogeschool, een verbinding legt tussen depressie en voeding. Ingrediënten van het recept zijn sociale aandacht, bewegen en gezonde voeding en een cadeautas die je kunt knuffelen
- Hennep telen voor gebruik in huizenbouw
- Apparaat voor scans van proefdieren voor meer dierenwelzijn in proefdieronderzoek
- Zwijnverdrifblokken die voorkomen dat wilde zwijnen wegkanten omwoelen of de weg op lopen
- Waterpomp die water schoonmaakt tijdens oppompen; bijvoorbeeld voor Afrikaanse dorpen of vluchtelingenkampen
- Vegetarisch vlees
- Adopteren van een weiland of stuk natuur
- Vergistingstechniek waarmee een boer biogasleverancier kan worden